

Handläggare
Annika Ahola
annika.ahola@huddinge.se

Huddinge kommuns yttrande över remiss om Boverkets förslag till föreskrifter och allmänna råd om säkerhet i händelse av brand i byggnader

Huddinge kommun ställer sig positiv till att Boverket ser över myndighetens byggregler. Kommunen instämmer i projektets syften och håller med om att delar av Boverkets byggregler (BBR) behöver omarbetas och att vissa delar behöver tas bort. Det är positivt att de allmänna råden försvinner eftersom de ofta har tillämpats som styrande i stället för rådgivande, vilket har begränsat möjligheterna att hitta lösningar för funktionskraven. En generell minskad detaljstyrning är välkommen och Huddinge kommun ser att detta kan få positiva effekter. Att främja utveckling och innovation och djupare involvera samhällsbyggnadssektorn är goda föresatser. Vidare ser Huddinge kommun risker med den föreslagna föreskriften, för vilka redogörs i resterande text.

Syftet med den nya regleringen är att få en tydlig struktur på föreskrifterna där krav ställs på funktion. Det är troligt att detta syfte uppnås, men det är mycket svårt att överblicka vilka konsekvenser en så här genomgripande förändring av föreskrifterna får. Huddinge kommun menar att det finns överhängande risker att efterlevnaden av kraven kommer att försämrats och att det i sin tur kan leda till försämringar sett till säkerhet vid händelse av brand.

Det är svårt att i förslaget utläsa att kravnivåerna verkligen kommer att bibehållas på samma nivå som tidigare. Att i stor utsträckning lämna till byggaktörer att omhänderta detta är i linje med hur plan- och bygglagstiftningen har utvecklats under lång tid. Huddinge kommun upplever en oro att det går för långt när ansvaret för samhällets krav gällande säkerhet delvis lämnas över till byggaktörer. Det är inom detta område inte lämpligt att lägga över ett större generellt ansvar på byggherrar än vad de redan har idag.

Vidare är risken stor att kravuppfyllnaden kommer att bedömas olika och att tillräcklig kunskapsbredd hos dem som arbetar för en byggnadsnämnd kommer att vara svår att uppnå i alla kommuner.

De nya föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 juli 2024. Samtidigt upphävs nuvarande föreskrifter och den nya författningen föreslås ha en övergångstid på ett år. Motiveringen till övergångstiden är att byggherren ska få god tid på sig att ställa om arbetet till de nya föreskrifterna. Det kvarstår dock ett krav på att byggnadsnämnder under en relativt lång övergångsperiod måste ha kunskap om

samt kunna tillämpa två uppsättningar regler samtidigt, vilket kommer leda till en ökad arbetsbörda och försämrad möjlighet att sätta sig in i det nya regelverket.

Boverket menar att branschen ska ta ett större ansvar genom att ta fram förslag både på lösningar som gör att föreskrifterna uppfylls och på standarder. Huddinge kommun ser risken att det inte kommer leda till ett hållbart byggande med rätt kvalitet. Detta kan få stora konsekvenser när det gäller just säkerhet vid brand. För att undvika negativa konsekvenser behöver det säkerställas att enskilda aktörer tar det ansvar som kommer med den nya rollfördelningen.

Huddinge kommun kan, sett till ovanstående samt vad som framförs under rubriken konsekvenser nedan, inte se att föreslagna föreskrifter kan ersätta dem som gäller i dag och tillstyrker därför inte förslaget.

2.3 Syften och mål med författningsförslaget

Huddinge kommun har svårt att avgöra om de mål och syften som ställts upp verkligen kommer att uppfyllas med de föreslagna föreskrifterna. Färre regler kan ha en positiv effekt men det är fortsatt oklart mot vad byggnadsnämnden ska kontrollera att de uppfylls. Frågan är om personal inom byggnadsnämndens ansvarsområde behöver gå mer åt att besitta kunskap inom flera tekniska områden. Kunskap som i det närmaste är att jämföra med vad som krävs av sakkunnig inom respektive bransch.

Det kan också ifrågasättas om det är rimligt att en enskild anställd hos en byggnadsnämnd ska ha så bred kunskap om alla olika branschregler som kommer att behövas när alla regleringar som finns i dagens BBR har formulerats om i enlighet med föreslagna föreskrifter. Här finns en stor risk för både kunskapsbrister och kunskapsmissar. Det finns också behov av förtydliganden om vilken bedömning som tillmäts störst vikt, byggnadsnämndens eller byggherrens, vid olika uppfattningar i en fråga.

5.2.4 Termen fackmannamässig

I föreslagna föreskrifter anges att om en byggherre inte själv besitter fackmannamässig kompetens ska hen se till att den finns. Det anges dock inte hur denna kompetens ska styrkas. Med en sådan ordalydelse bedöms det inte kunna göras en bedömning om kompetensen verkligen finns eller inte.

Byggnadsnämndens mandat att kunna kräva fackmannamässighet kommer förvisso öka, men samtidigt ökar konfliktytorna mellan byggnadsnämnd och byggherre. Här behövs ett starkare stöd för hur bedömningen av fackmannamässig kompetens ska ske. I förslaget står det:

”En förutsättning för fackmässighet i projektering och utförande, är att de metoder som används är tillförlitliga, så att en byggnad kan antas uppfylla de tekniska egenskapskraven vid färdigställandet och över tid. Sådana metoder bygger på kunskap och erfarenhet, och kan till exempel vara utvecklade inom forskning eller inom industrin. Vilken metod och hur den har tillämpats ska framgå av de handlingar som upprättas. Författningsförslaget pekar inte på någon särskild metod”

Det är därmed en fråga om hur byggnadsnämnden ska kunna avgöra om en tillförlitlig metod har använts.

5.1.4 Verifiering av funktionskrav

Ett stort ansvar läggs på byggherren. Eftersom åtgärder även medför kostnader är frågan hur byggnadsnämnden ska kunna säkerställa säkra byggnader och anläggningar om byggherren väljer att inte följa preciserade krav.

5.2 Säkerhetsnivån i författningsförslaget

Kostnadseffektivitet och brandsäkerhet bedöms vara två parametrar som kan stå mot varandra. Det behövs därför tydliga minimikrav som byggherren måste följa.

Avsikten har inte varit att ändra kravnivån eller, annorlunda uttryckt, den säkerhetsnivå som följer av att reglerna uppfylls som helhet. Färre regler kan vara bra, men att sedan inte införa konkreta nya regler utan hänvisa till kostnadseffektivisering och att byggherren får göra bedömningar gör att det inte kommer uppföras säkra hus ur brandsynpunkt.

5.4.6 Krav på projektering och utförande

I de remisser som Boverket nu skickat ut återkommer att det inte har tagits fram motsvarande regler i de nya föreskrifterna gällande det som finns i BBR avsnitt 2:3 samt 2.4, tillfälliga skyddsåtgärder vid utförandet respektive markarbeten. Det står att hur sådana regler ska hanteras utreds för närvarande vidare. Att föreskrifter inte tagits fram för dessa åtgärder innan föreskrifterna ska träda i kraft kommer göra det svårt för kommunerna att kunna hantera detta.

5.4.10 Regler om livslängd

Det överläts åt byggherren att avgöra vad som innefattas i begreppen *”normalt underhåll”* och *”ekonomiskt rimlig livslängd”*. Detta kan skapa problem om det saknas definition av begreppen.

5.7.3 Plan

Begreppet plan är av stor betydelse men Boverket väljer ändå att inte definiera det.

”I författningsförslaget används begreppet plan. Det finns inte någon definition i författningsförslaget av vad som utgör ett plan. Hur antalet plan bestäms har i vissa fall en avgörande betydelse för vilket brandskydd som krävs i byggnaden. Vid gränsfall behöver en bedömning göras i det enskilda fallet med hänsyn till byggnadens skyddsbehov”

Eftersom det inte finns en definition på vad ett plan är, och eftersom begreppet våning inte ska användas, blir det svårt för byggnadsnämnden att avgöra vilket brandskydd som behövs till ett visst antal plan.

9. Författningskommentarer

Nedan beskrivs Huddinge kommuns synpunkter gällande lydelse av nya föreskrifter och redovisas efter de föreslagna föreskrifternas kapitel och paragrafer.

Projektering och utförande 1 kap. 8 och 9 §§ med överväganden i 5.4.5, 5.4.6 och 8.2

För att kunna avgöra vad som är uppenbart obehövt krävs vägledning i en sådan bedömning. Liknande skrivning finns idag i plan- och bygglagen gällande behov av samråd, vilket lett till att tolkningen av begreppet skiljer sig åt mellan kommuner. Samma olikhet i kommuners bedömning lär uppstå även här.

När det gäller ”*Vid ändring av en byggnad får erfarenheter från den befintliga byggnaden användas*” kommer byggnadsnämnden behöva vägledning på hur detta ska tolkas samt vem som gör den bedömningen och vad det är för underlag som krävs. Begreppet erfarenheter utgör vidare en subjektiv bedömning vilket bedöms riskabelt i dessa frågor.

Brandskyddsdocumentation 20 § med överväganden i 5.4.9

I 5.4.9 står det ”*följden blir att det även fortsatt normalt inte ställs något krav på brandskyddsdocumentation för komplementbyggnader upp till 15 m²*”.

För tydlighets skull borde det redan i föreskriften framgå att det inte gäller komplementbyggnader upp till 15 kvadratmeter, precis som det står i BBR.

Om föreskrifterna ska göras om, borde handlingar benämnas så som de benämns inom branschen:

- Brandskyddsbeskrivning är en projekterande handling som redovisar hur brandskyddet är tänkt att utformas.
- Brandskyddsdocumentation är en relationshandling som redovisar hur brandskyddet faktiskt har utformats.

Dimensionerande förutsättningar 2 kap. 5–8 §§

Under paragraferna återkommer meningen ”*Översta planet där ett fåtal personer vistas vid enstaka tillfällen behöver inte inräknas i antalet plan*”. Det är oklart vad ”*fåtal personer*” och ”*enstaka tillfällen*” innebär. Sett till att det rör brandsäkerhet behöver det förtydligas.

Tekniska system och övriga anordningar 2 kap. 21 §

Ett förtydligande behövs av vad som menas. Föreskriften är svårtolkad sett till skylthöjd och betraktningssavstånd.

Funktionskrav 3 kap 2 §

I författningskommentaren står det ”*av punkt 2 framgår att utgångspunkten ska vara att bärförmåga vid brand ska verifieras för en fullt utvecklad brand. Lokal brand får användas om särskilda förhållanden föreligger i byggnaden*”.

Förtydligande behöver göras av vad som menas med särskilda förhållanden samt vad det skulle innebära. Svårighet att tolka detta kan leda till sänkt brandsäkerhet.

Preciserade krav 5 kap. 8 §

I författningskommentaren står följande avseende försumbar utsträckning:

”Typiska exempel på byggnadsdelar som normalt inte kan förväntas bidra till en brands utveckling i mer än försumbar utsträckning är eluttag, tejskarvar och enskilda avloppsrör. Sådana byggnadsdelar behöver inte vara utformade i någon särskild brandteknisk klass”.

Definitionen att eluttag, tejskarvar och enskilda avloppsrör som byggnadsdelar är mycket tveksam.

Preciserade krav 5 kap. 18 §

I författningskommentaren går att läsa följande:

”Författningsförslaget motsvarar i huvudsak den kravnivå som följer av BBR. Att material i luftbehandlingsinstallationer som utgångspunkt ska vara utformade i obrännbara material regleras inte i föreskrift. I många fall kan det i praktiken ändå vara nödvändigt att utforma ventilationskanaler i obrännbara material för att en brandcellsgräns ska uppfylla sin funktion”

Det är formulerat som att obrännbara material i praktiken kan vara nödvändiga, men det är inget krav. Om byggherren då hävdar att det är en sådan byggnadsdel som inte kan förväntas bidra till en brands utveckling i mer än försumbar utsträckning kan byggnadsnämnden inte hävda att åtgärden kräver obrännbart material.

Preciserade krav 6 kap. 2 §

Det går inte att förstå vad ”robusthet” innebär i sammanhanget.

Preciserade krav 6 kap. 8 §

Förtydligande av vad ”under förutsättning att byggnadernas användning skulle ha accepterats i samma brandcell om det vore fråga om en och samma byggnad” innebär behövs.

Funktionskrav 7 kap. 1 § - 5 §

”I den utsträckning som krävs” och ”tillfredsställande säkerhet” är inte tillräckligt tydliga begrepp när det kommer till brandsäkerhet och behöver förtydligas.

Avsteg vid ändring av byggnader 9 kap. 1 § med närmare beskrivning av reglerna i 5.6

För att kunna avgöra vad som är oskäligt och försumbart behöver detta förtydligas med definitioner eller vägledning och vem det är som ska avgöra om kostnaden är oskäligt hög samt vad de tekniska skälen kan vara.

I 5:6 står det

”Reglerna i författningsförslaget anger vilka skäl som kan åberopas för att anpassa och göra avsteg från kraven, men att det finns ett

skäl innebär inte automatiskt en rätt att frångå kraven. Man ska alltid göra en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen samt mellan olika allmänna intressen. Detta kan upplevas som komplicerat och osäkert, men skiljer sig inte från andra avvägningar som alltid måste göras vid all form av planering. Författningsförslaget gör att det finns ett relativt stort bedömningsutrymme. Detta gör att förslaget kan uppfattas som otydligt och svåröversäglbart. Samtidigt utgör bedömningsutrymmet en förutsättning för att kraven ska kunna ställas på en rimlig och relevant nivå i det enskilda fallet”

Det är inte klart om det är byggnadsnämnden, brandsakkunnig eller byggherren som avgör om avsteg får tas eller gör avvägningen mellan enskilda och allmänna intressen. Formuleringen att byggherren får göra avsteg men att det samtidigt inte finns något preciserat avstegsutrymme skapar denna oklarhet. Ur brandsäkerhetssynpunkt kan utkomsten bli annorlunda beroende på vem som gör bedömningen av godtagbart, vilket riskerar leda till mer osäkra byggnader.

Särskilt värdefull byggnad 9 kap 7 §

Det är svårtolkat hur dessa kriterier ska uppfylla kravet om det inte finns vägledning samt vem som ska avgöra dessa kriterier.

Då Sverige har en liten andel äldre byggnader och då det finns klimat- och livcykelvinster i att behålla och renovera äldre byggnader är det positivt att det för äldre byggnader framgår att de är särskilt värdefulla om inte annat bevisas.

Konsekvenser

Huddinge kommun delar inte Boverkets bedömning av konsekvenser. Bland annat bedöms kravnivån minska med föreslagna föreskrifter och de skapar inte heller bättre förutsättningar för likvärdig tillämpning. Inte heller är det troligt att de nya föreskrifterna endast kommer att få begränsade konsekvenser för tillämpningen jämfört med de idag existerande allmänna råden. I stället är det troligt att nya obeprövade lösningar snabbt kommer att dyka upp i byggprojekt, vilket under en lång tid framöver kommer att leda till stor otydlighet för både byggnadsnämnderna och byggherrarna. Det är också oklart i vilken omfattning det faktiskt kommer att upprättas en praxis som ger en rättssäker, säker och likvärdig bedömning av kraven över hela Sverige.

För Huddinge kommun

Annie Östlund
Ordförande
Bygglovs- och tillsynsnämnden

Beslut i detta ärende har fattats av bygglovs- och tillsynsnämndens arbetsutskott den 18 juli 2023.